

enige, die het origineel nog heeft) de raad gegeven, onder verwijzing naar de vriendelijke aanbieding van hulp van de zijde der Coevorder politie, aan haar het manuscript op te zenden. En wenssen alle verontruste zielen kalme.

K. S.

INDRUKKEN VAN DE SYNODE

* „Die Unvollendete“

Een leuke dominee, die me de trap naar het synodevergaderlokaal zag beklimmen, zei met een knipoogje: zo, zo, weer naar de „Unvollendete“?

De „Unvollendete“ (= onvoltooid) is de naam voor een symphonie, waaraan een componist begonnen is, zonder ze te voltooien.

Blijkbaar wou die goeie dominee niet zozeer de synode als een symphonie roemen, als wel haar langdurigheid constateren.

Nu, wie zou er niet van onder de indruk komen? Er wordt op de Kamper synode ontzaglijk veel gesproken.

Voor een niet onbelangrijk deel mogen we daarvoor dankbaar zijn. Ik weet geen synode, waarop zoveel gedebatteerd werd als op deze Kamper vergadering. Afgezien van incidentele oorzaken, mogen we constateren, dat de woordenvloed verklaarbaar is uit een worsteling der gedachten. En die worsteling zelf is deels 'n vrucht van, deels een reactieverschijnsel op de vrijmaking.

Deze toch heeft ons op heel veel punten tot nieuwe studie geprikkeld. Volkomen begrijpelijk is het, dat bij deze nieuwe „bedinning“ de richting, die ingeslagen wordt en de conclusie waartoe men komt, in veel gevallen verschillend is. Op een synode nu komen vertegenwoordigers van onderscheidene stromingen en standpunten bij elkaar met de bedoeling, om, waar even mogelijk, te besluiten. Maar eer het zover komt, zullen toch de sprekers elkaar willen overtuigen. Vandaar de debatten.

Buitenstaanders zullen van de groeperingen niet veel begrijpen. Reeds de „insiders“ hebben er grote moeite mee. Van sommige standpunten in bepaalde kwesties heeft b.v. ondergetekende slechts langzamerhand een min of meer afgerond beeld zich kunnen vormen. Onder een algemene naam kan men noch de individuele standpunten noch die van een veelvuldig met elkaar instemmende synodeleden m.i. niet aanduiden. Ik hoor wel eens een naam, die op -isme eindigt, maar geloof niet, dat de naam iets zinrijks zegt, noch, dat hij rechtvaardig is tegenover de drager van de naam zelf, waar dat fatale „isme“ aan toegevoegd is. En helemaal zot is hier de zo vaak ons opgedrongen betiteling „extremist“ met tegenhanger.

Hoe gauw men de bal mislaat, als men hier zich aan een situatie-tekening waagt, zegt de N.R. Ct. Ik hoop, dat het nummer van enige weken geleden (waarin ik over een in dat orgaan over ons schrijvend auteur iets opmerkte) door onze administratie aan de Redactie der N. R. Ct. is toegenonden. Verleden week was er weer een artikel over de Kamper synode: ook daar werd van extremisme etc. gesproken, en gezegd, dat het wel een hele toer zou zijn, om inzake de kwestie der „samen-spreking“ een formule te vinden, die alle groepen binnen de synode zou bevredigen. Maar juist die aangelegenheid is zo vlot gegaan als maar iemand wensen kon. Een beslissing met algemene stemmen, na een zeer korte gedachtenwisseling, die geen enkel essentieel gezichtspunt bestreed. Deze „buitenstaander“ heeft op de werkelijke situatie geen kijk.

De lange debatten kosten veel tijd, en soms bekruipt u het gevoel, dat een enkele spreker zich te lang met de theoretische achtergronden van bepaalde maxims bezig houdt. En toch geloof ik, dat ze hun nut hebben.

Er komt hier en daar tekening: „hier en daar“, zeiden we. Tekening voor wat lemands standpunt op bepaalde kwesties betreft. Ondergetekende begint — heel langzaam — iets te zien van sommige mening, juist in haar onderbouw. De „Unvollendete“ heeft hem wel iets gegeven.

En, zo hoor ik iemand vragen: is 't toch een, zij het dan tot nu toe onvoltooid „Symphonie“?

Ik zeg: ja. Er is kans geweest, om over en weer te schaven aan wat „in de maak was“. Er zijn merkwaardige en mooie blikken van zelfbeheersing geweest. Bij behoud van divergentie in de meningen was er toch ettelijke malen een bewuste wil om niet te overstemmen, doch overeen te stemmen, althans in de besluitvorming. Er is meer dan eens treffend geboden. Niet „mooi“, neen: treffend. Er is ook bewijst gezongen; ik weet geen praeses die met zoveel zorg de verzen koos — ook onbekende — en die zo vaak op de bespreking van een avond (met haar moeiten soms) een volkomen onze concrete nooddrift van het uur gedenkende psalm liet volgen, als deze praeses.

We houden onze verschillen, zelfs op het punt van de algemene waardering van synodes en synodale rechten en mogelijkheden. Toch ben ik overtuigd, dat er een „symphonie“ is. Er zijn er, die bij het eind dezer synode — misschien is het er, als dit nummer verschijnt — scherper dan bij het begin van een ander synodelid zullen verschillen. En die er over gaan schrijven (of preken) ook. Terwijl ze toch een beetje beter de ander leeren begrijpen en in de ziel hebben gezien. Ze behoeven geen kleur te krijgen, als een goeie man door gekneden van „die Unvollendete“ te spreken associaties wekt aan het begrip „symphonie“.

Het kerkverband — wat is het toch een zegen, Trouwens, waarom hebben we anders er zo om moeten vechten? Niet om het kwijt te raken, maar om het te behouden, op de rechte wijze.

K. S.

* Opening der lessen

De H. Bouma repliceert op onze opmerkingen van 14 dagen geleden. Hij zegt, dat ondergetekende „doet voorkomen“, alsof meegedeeld zou zijn, dat „iets later“ begonnen zou worden en er stond geschreven: „tot nader aankondiging“. Maar ben ik de enige, die dacht: die synode duurt niet zo lang meer? En dan: het reglement! Ja zeker. Maar ook: de synodale werkelijkheid. Ik zie, dat mijn vragen: moeten curatoren al die synodeleden weggagen uit het gebouw? onbeantwoord bleven bij de Bouma. Ook hem zou de werkelijkheid te machtig zijn... als hij pardoos beslissen moest in de onvoorzien situatie. Het is al een tweede keer geprobeerd aan de slag te komen. De derde keer van 't proberen is al vastgesteld, terwijl ik dit schrijf.

De Bouma schijnt te menen, dat ik de redacteurs van Assen wilde separeren. Pardon. Ik wilde de redactie identiek houden. Het synode-moderamenlid ds v. Bruggen laat de niet om ontruiming der Hogeschoolgebouwen roepende curator ds v. Bruggen met rust; ik geloof, terecht. Dan late de redactie hem en ons en het volk met rust. Als curatoren (ik weet niet, hoe) in de zaak gekend zijn, zoals ik schreef — zullen wij onzerzijds curatoren „niet separeren“. Heeft een curator bezwaar, hij spreke. De Bouma kan de curator-moderateur aansetten tot actie, dan behoort de gemeente er niet over te lezen, want in dit „geding“ heeft zij toch geen noodzaak, zich over curatoren te bedroeven. Als een praesecuratur niets meer beslissen mag: men heeft het maar voor 't zeggen..... Maar de kerkbode kan wel even wachten. Assen en Groningen zijn automatisch-telefonisch verbonden.

Tenslotte: hoe vaak worden achterstallige colleges ingehaald? En: hoeveel studentennamen zijn door synodeleden bezet? En — „kijken“ is nog niet geduldig kijken.

K. S.

Zo ziet men in de kringen van de wereldzending en niet minder in de nederlandse zendingswereld, het grote belang van een behoorlijke opleiding.

Dat ook de roomse missie in deze zaken up to date is behoeft zeker wel niet gezegd te worden. Als met vele dingen is Rome ook hier uiterst actief. En reeds jaren worden er inheemse christenen opgeleid tot priester en volledig uitgeruste mannen worden reeds geroepen tot zeer hoge posten bij het bestuur der kerkprovincies. Volledig gelijkwaardig aan hun blanke collega's.

Nu heeft men ook eerlijk verklaard van de zijde van hen, die deze opleiding met alle kracht voorstaan, dat hierbij oecumenische samenwerking moet worden verkregen. Al was het alleen maar om gezamenlijk de grote kosten te dragen. Onomwonden heeft men te kennen gegeven, dat de Theologische Hogeschool te Djakarta HET centrum moet worden en zijn van oecumenische eenheid en samenwerking. Vitaler punt voor eenheid en samenwerking voor de kerken is moeilijk te vinden, heeft Prof. Kraemer reeds destijds gezegd. En men is van mening, dat bij de opleiding, zowel hier te lande als in Indonesië alle aandacht moet worden besteed aan de Totale Aanpak, gelijk het modewoord Comprehensive Approach het beste kan worden weergegeven. Alle oecumenische gedachten moeten daar worden doorgegeven.

Het is een groot en groots plan om te komen tot de ééne kerk in Indonesië. Bolkestein deelt de laatste gegevens mede in zijn genoemde artikel om te laten zien hoe grote rol in de indonesische oecumenicitet de opleiding kan spelen. Hij wijst op de samenstelling der studenten. Van de 48 zijn er 9 voor West-Indonesië bestemd, 9 voor de Batakkerk, 6 voor de kerk op de Molukken, 6 voor de Minahassa, 4 voor Timor, 3 voor de Dajakkerk, 5 voor de Chinese kerken, 2 voor de

Theologische Hogeschool

Het College van Hoogleraren maakt bekend:

1. Dat zij, die voor het eerst als student aan de Theologische Hogeschool wensen te worden ingeschreven, op WOENSDAG 24 OCTOBER a.s., des morgens om 10 uur, in het gebouw van de Theologische Hogeschool, Broederweg 15, worden verwacht. Overgelegd moeten worden:

a. bul staatsexamen of eindexamen gymnasium of lyceum;

b. getuigschrift van de kerkeraad.

2. Dat des middags van diezelfde dag, om 2.30 uur, gelegenheid zal gegeven worden ter inschrijving van nieuwe studenten en recensie van hen, die reeds eerder als student aan de Theologische Hogeschool waren ingeschreven.

Voor inschrijving en recensie wordt vereist het overleggen van de kwitantie collegegeld, eerste helft cursus 1951/1952.

3. Dat des avonds om 8 uur de lessen zullen worden geopend door de pro-rector, Prof. Dr H. J. Jager.

4. Heren studenten worden eraan herinnerd, dat een recensie ná 24 October slechts mogelijk is na betaling van een bedrag van f 10.—.

Namens het College voornemd,

H. J. JAGER, h.t. secretaris.

OPVOEDING EN ONDERWIJS

Naar Geref. Middelbaar en Voorbereidend Hoger Onderwijs

Het volgende schrijven werd gericht aan verscheiden broeders in onze kerken:

Waarde Heer en Broeder,

1944.

De Heere maakt Zijn Kerk in Nederland vrij van onschriftuurlijke bindingen en Hij begint haar genadig terug te voeren naar de vastheid en de vrijheid van Zijn Woord.

In beginsel terug gevoerd naar dat Woord, heeft de Heere ons weer met nieuwe vreugde doen roemen in Zijn soevereine vergadering der Kerk en in de verlossende kracht daarvan voor heel het brede leven.

Hij heeft ons weer met verscherpte aandacht oog doen krijgen voor Zijn genadegave van de antithese, waardoor Hij Zijn volk verlost, het makend tot het licht in een duistere wereld.

De Heere heeft ons in en door de vrijmaking van Zijn kerk weer opoleuw — en scherper dan ooit — verkon-digd, dat Zijn volk in het verwerpen van die antithese zijn verlossing verwerpt. Hij heeft ons voor ogen geschilderd de verzoeking, het dodelijk gevaar, dat er voor Zijn volk in gelegen is, die antithese, waar en wanneer dan ook, te verloochenen of te camoufleren. Kortom de Heere heeft Zijn volk in Nederland nog eens, nog eens weer willen vergaderen rondom het lichtbaken van Zijn Woord, dat leven werkt en mensen-gehoorzaamheid vraagt.

1951.

Er groeit een geslacht op, dat de grote daden des Heeren van '44 zelf niet bewust heeft beleefd en dat daarin nog niet actief mee heeft kunnen strijden.

Dat geslacht wordt fel aangevallen; het wordt ver-zocht, het beloftewoord weer te vergeten, de kerk, waar-toe de Heer hen vergaderde de rug toe te keren.

Soendanese kerk, 1 voor de Oost-Javaanse kerk, 1 voor de Methodistische Batakkerk, 1 voor de Pinksterkerk. Zo legt men reeds vroeg de oecumenische verbanden. De studenten-van-nu zijn de leiders-van-straks. De kathedier is weer een gevaar voor de kan-sel, de Academie infecteert weer de kerk. Een nieuwe variatie op een oeroud thema.

Die oecumenische samenwerking kan ook blijken uit de staf van docenten: 1 Nederlander, 1 Zwitser, 1 Duitser en 1 man, uitgeleend door de Australische Zending. Wat voor bezwaren dat opleveren kan en reeds opgeleverd heeft weet ieder, die vorige jaren kennis genomen heeft van de felle strijd rondom een artikel van ds Rosin, en waarin zowel Zuidema als Mr Knibbe hun stem hebben laten horen. Felle reacties kwamen spoedig los van de oecumenische lieden, die zeer verdragzaam heten, doch uiterst onverdraagzaam zijn tegen allen, die hen durven tegenspreken. Het zou aan hen niet gelegen hebben, indien Zuidema de mond gesnoerd was en curatoren hem tot de orde hadden geroepen. Overigens is hij wel tot zwijgen gebracht in eigen kring. Er zijn wel enige verklaringen en zo gepubliceerd. Maar niemand make zich illusies over de schriftuurlijkheid en confessionele trouw van de opleiding. Ja, hoever men de gang van zaken zich reeds heeft ingedacht kan blijken uit de toekomst-droom, dat men als ideaal stelt een eigen oosterse theologie!

We kunnen in dit verband het alleen maar diep betreuren, dat de gebonden kerken haar goedkeuring en medewerking hebben verleend aan een en ander. Ze hebben zich verkocht en zijn al „verkocht“. Men leze slechts de Acta van Eindhoven 1948, en raad-plege voor de ganse gang van zaken weer het boek van ds Van der Waal. Dan zal men zien hoe eenzaam wij komen te staan.

kerken. Hoe verrekend die gevolgen zijn geweest kan blijken uit het feit, dat na de tweede wereldoorlog op allerlei conferenties in het huidige Indonesië het schema van Tambaran is aanvaard en nu wordt uit-gewerkt. Besluiten van de conferenties werken langzaam maar zeker en nu blijkt eerst, welke bezwaren eraan kleven en welke gevaren aan het licht treden. In de genoemde rapporten kunt ge allerlei bijzonderheden over dit Tambaram-schema vinden.

Tambaram-serie, deel IV, The Life of the Church, bl. 199—250.

Zie voorts: J. C. Hoekendijk, Zending in Indonesië, bl. 67—79; hier ook de rapporten van Bergema, Locher en Rasker, Bolkestein in Vox Theologica, Mei 1951: Theologische Studie in Indonesië.

Er komt dan een goeroe-school, waarop eenvoudige training voor hulpkrachten wordt gegeven en waar vele gemeentevoorgangers worden gevormd.

Voorts een pandita-school, waar na een vierjarige opleiding de eigenlijke voorgangers worden verbonden aan de gemeenten.

Als de kroon op het werk de Theol. Hogeschool te Djakarta, die het beste te vergelijken is met een westerse faculteit in de theologie.

De opstellers zelf hebben wel terdege de gevaren en bezwaren onder de ogen gezien, maar menen toch geen beter schema te kunnen uitwerken. Wie de gevaren ziet kan ze ook voorkomen.

Ze willen het Tambaram-schema dan ook met wijsheid in toepassing brengen. En van hoe grote betekenis men deze opleiding, zoals ze nu wordt gegeven in Indonesië, acht, kan blijken uit een speciaal nummer van het Nederlands Zendingsblad, Maandblad van de Zending der Nederl. Herv. Kerk, September 1951, alleen gewijd aan de belangen van de opleiding, met een stel keurige foto's erbij.

bekend:
udent aan de
worden inge-
ER a.s., des
de Theologi-
n verwacht.

gymnasium of

dag, om 2.30
r inschrijving
hen, die reeds
e Hogeschool

t vereist het
t, eerste helft

in zullen wor-
r H. J. Jager.
erinnerd, dat
elk is na be-

h.t. secretaris,

ONDERWIJS

en
derwijs

an verscheiden

d vrij van on-
genadig te-
heid van Zijn

oord, heeft de
roemen in Zijn
de verlossende

lacht oog doen
hese, waardoor
t licht in een

aking van Zijn
oit — verkon-
die antithese
oor ogen ge-
r, dat er voor
ar en wanneer
en. Kortom de
eens, nog eens
aken van Zijn
gehoorzaamheid

ote daden des
beleefd en dat
strijden.
et wordt ver-
de kerk, waar-
e kerken.

anse kerk, 1
voor de Pink-
occumenische
leiders van
voor de kan-
k. Een nieuwe

n ook blijken
er, 1 Zwitser,
e Australische
veren kan en
vorige jaren
d rondom een
uldema als Mr
Felle reacties
the lieden, die
t onverdraag-
tegenspreken.

odien Zuidema
m tot de orde
ot zwijgen ge-
verklaringen
e zich illusies
ele trouw van
an zaken zich
de toekomst-
igen oosterse

en maar diep
r goedkeuring
een en ander.
erkocht". Men
948, en raad-
weer het boek
a hoe eenzaam

Dit gevaar dreigt, niet het minst, ook op onze huidige middelbare scholen.

Barthiaanse invloeden dreigen daar onze kinderen weg te rukken van het duidelijke woord Gods.

Allerlei pluriformiteitsgedachten dreigen hen los te waken van de vergadering der Kerk, waaraan dat Woord Gods is toebetrouwd.

Het vals-occumenisch drijven wil hen brengen tot verloochening van de antithese, die verzoeking voor de kerk van alle eeuwen.

Deze aanvallen worden gedaan op onze kinderen, op Uw kinderen, leden van de kerk van Christus; op het werk Gods, dat Hij ook de laatste jaren weer gedaan heeft voor Zijn kerk.

Daarom, omdat het ten diepste gaat, niet maar om onze kinderen, om Uw kinderen, maar om het werk en de Naam des Heeren, daarom durven en willen ondergetekenden U allen, leden van de gemeenschap der heiligen, oproepen, alles te doen, wat u mogelijk is om te komen tot een onderwijsinrichting, waar onze opgroeiende kinderen worden onderwezen en mede opgevoed naar de eis van het Woord Gods, conform uw belijdenis, om ook zo uw doopbelofte te vervullen.

Wij ontveinen ons niet, dat zulk een inrichting offers zal vragen, dat ze gedragen zal moeten worden door de liefde en de financiën van u, van ons allen, door heel de vergadering der gelovigen in ons land. Maar laten we bedenken, dat de HEERE dankbaarheidsbetoon vraagt, dat het gaat om onze kinderen, om het voortgaande werk des Heeren!

Om tot een vereniging te komen, waardoor de bedoelde onderwijsinrichting zal kunnen worden gesticht, wordt u bij dezen uitgenodigd voor een vergadering op Donderdag 18 October a.s. in de Westerkerk, Lingestraat 10 te Amersfoort, aanvang 10 uur.

Met grote aandrang verzoeken wij u deze vergadering te willen bezoeken en anderen op te wekken met u mee te komen.

1951. Stichting van een Gereformeerd Gymnasium? De HEERE make ons getrouw.

Dr. D. VAN DIJK	JAC. G. VAN QORD
P. GROEN	H. POMP
K. VAN HUIZEN	Dr. G. VISEE
P. JONGELING	K. WIERENGA

LITERATUUR EN KUNST

Broeders en Zusters,

Het is ondergetekenden gebleken, dat er een groeiende behoefte bestaat aan nauwer contact tussen die leden onzer kerken, die zich op enige wijze verbonden weten met de kunst.

Met het laatste wordt niet slechts bedoeld de kunstenaars, doch ook de veel bredere kring van hen, die niet als zodanig werkzaam zijn, maar wel belangstelling voor kunst bezitten.

Deze allen (van welke we alleen apart noemen de jongeren) worden met aandrang uitgenodigd aan onderstaand correspondentieadres hun instemming te betuigen met de voorgestelde vorming van een landelijk verband en met de oprichting van een één- of tweemaandelijks tijdschrift.

Ter nadere bespreking en verwezenlijking hiervan zal binnenkort een vergadering worden belegd, waarschijnlijk te Zwolle op een Zaterdagmiddag, waartoe ieder, die op de een of andere wijze de gevraagde adhaesie betuigde, nader persoonlijk zal worden geïnviteerd.

Men wordt verzocht spoedig te reageren!

P. A. HEKSTRA, Arnhem.
M. SIESLING, Den Haag.

Correspondes: M. J. ROORDA.
Gerard Terborchstraat 6, Leeuwarden.

Andere bladen worden beleefd verzocht, dit over te nemen.

Wie nu echter zou denken, dat op de zendingsterreinen van de Gereformeerde Kerken nooit opleidingscholen zouden hebben bestaan, kent de historie niet. Zowel op Midden-Java als op Soemba is er jaren lang een eigen opleiding geweest, die ook altijd een goede naam heeft gehad. Mannen als Bakker en Krijger mogen met ere genoemd worden; ze zijn in dit werk ons onvergetelijk. Altijd hebben onze kerken het hoge belang van een eigen opleiding tot de dienst des Woords in Indië gezien. En het zal ook hierin onze dure roeping blijven een eigen bescheiden opleiding te hebben en te houden op Oost-Soemba. Onze kerken hier te lande en onze zusterkerken op Soemba mogen zich verblijden in twee scholen voor de opleiding, één staat er in Kampen en één in Maoe Maroe; één aan een hollands rivier en één in de bergen van Oost-Soemba.

We mogen die beide in één adem noemen.

De dringende noodzaak van dit zeer bijzondere zedingswerk moet ge zien. Zeker, er zijn kerken van Christus op Soemba, maar moeten ze dan geen voorgangers hebben? Zeker, ook hier zijn kerken van Christus, maar willen ze niet alle graag een eigen dienaar des Woords bezitten? Wanneer ge wilt, dat onze kerken hier predikanten zullen hebben, waarom dan niet op Soemba?

Wanneer ge daarom in stand houdt en liefhebt de eigen School der kerken, waarom dan niet uw liefde gegeven aan die andere kleine, uiterst bescheiden School der kerken van Soemba? Waarom wel in vuur en vlam staan voor onze School en waarom niet eens in lichterlaaie komen voor de School te Maoe Maroe? Voor beide Scholen geboden en geofferd en in beide zorgen en moeiten meegedeeld! Dit is mede een stuk zedingswerk van de eerste orde. Voor die school kunnen onze zusterkerken op Soemba nog niet

KERKNIEUWS

(Om tijd en onnoodige moeite te besparen, verzoekt de Redactie berichtjes voor deze rubriek rechtstreeks naar de administratie in Goes te zenden.)

Beroepen te:

Ermelo, A. H. Algra te Waardhuizen;
's-Gravenhage—Loosduinen, J. W. Verheij te Middelburg.

Aangenomen naar:

Brouwershaven, J. Keizer te Lelid; Oldenzaal, K. de Hoop te Bruchterveld.

Bedankt voor:

Zutphen, C. v. Venetie te Wormerveer;
Nijmegen, J. v. d. Haagen te Ulrum;
Zaandam en Oosterbeek—Wolfheze, J. Poutsma te Kornhorn—Marum;
West-Borneo (zend. kerken Bedum e.a.), W. Boessenkool te Middelstum.

De Generale Synode der Geref. Kerken in Nederland

Woensdag 10 October—Dinsdag 16 October.

DE AFLOPENDE TAAK OP SOEMBA.

Woensdagavond 10 October las Dr Jongeling een rapport voor over de „aflopende” taak op Soemba.

De commissie stelde voor geen uitspraak te doen over de aflopende taak op O-Soemba, daar dit behoort tot de competentie van de zedende kerk.

Dr Schilder is het met de strekking van het voorstel wel eens. Doch er is niets gezegd van de uitspraak van de Synode van Amersfoort, dat de arbeid op O-Soemba aflopend is.

Dr de Graaff stelde voor te lezen: geen uitspraak te doen over het al of niet „aflopend” zijn van de taak op O-Soemba en Savoe.

Prof. Schilder steunde de laatste opmerking, doch was het niet eens met de overweging. Het oordeel over het al of niet aflopen van de zedingsstaak, behoort aan de samenwerkende kerken.

Dr Jongeling had geen bezwaar iets op te nemen over Amersfoort, maar vond het overbodig. De redactiewijziging van Dr de Graaff nam spr. over. Tegenover prof. Schilder betoogde spr., dat de overweging algemeen gelaten is.

Oud. Laning zei, dat het pas genomen besluit inhoudt de verwijzing van de zedingsarbeid van de Gen. Synode naar de Part. Synoden. Hetgeen prof. S. wil, is weer de beslissing overlaten aan de Gen. Synode.

Dr Vink vond, dat prof. S. de overweging te zwaar belastte.

Prof. Schilder zegt, dat de formulering te veel macht geeft aan de plaatselijke kerk zonder de samenwerkende kerken te kennen.

Dr Cnossen merkte op, dat door de pas genomen beslissing, de beslissing niet meer bij één kerk kan liggen.

Als we de besluiten van Amersfoort laten vervallen, dan mag dat niet omdat de inhoud niet meer juist geacht wordt. Dat moet in 't midden gelaten worden.

De vergadering werd daarna verdaagd tot Donderdagmorgen.

In de vergadering van Donderdagmorgen was Dr Doornbos, die enkele dagen afwezig geweest was, weer aanwezig. Oud. Rooze was vervangen door oud. C. F. Mill van Gorinchem. Voor Zuid-Holland was tevens aanwezig oud. J. Poppe van Rozenburg.

Tevens waren i.v. met de behandeling van de zedingszaken enkele afgevaardigden van de kerkeraad van

— GEESTELIJKE ARBEID ONDER VARENDEN. Zo de Here wil, zal op Woensdag 31 October a.s. te Rotterdam om 2.30 in het Zeemanshuis, Veerhaven 17, een vergadering worden gehouden van de (vrijgemaakte) kerken, die met elkaar samenspreken over en samenwerken in de ambtelijke bearbeiding van en evangelisatie onder varenden ter zee en op de binnenwateren. Alle kerken, die met deze arbeid van doen hebben, worden langs deze weg dringend uitgenodigd om zich door een afgevaardigde op de genoemde vergadering te doen vertegenwoordigen. Behalve enige verslagen komt aan de orde een verzoek om subsidie voor een op te richten twee-maandelijks contactblad ten behoeve van vrijgemaakte schippers bij de binnenvaart, alsmede een voorstel om er toe te arbeiden, dat voor de geestelijke arbeid onder zeevarenden voor een jaar een predikant in een buitenlandse haven wordt gestationeerd. Het voorlopig agendum voor deze vergadering wordt op aanvraag gaarne toegezonden door de secretaris van de commissie dezer kerken Dr J. F. van Hulsteijn J.Fzn, Adelaarsweg 100, Amsterdam—N.

Zwolle aanwezig, o.m. Dr Bremmer en Dr Vreugdenhil. Verder werd gegaan met de behandeling van de „aflopende” taak op O-Soemba en Savoe.

Dr Schilder vestigde de aandacht op een schrijven van de kerk van Djakarta. Spr. diende een amendement in op de overweging en het besluit.

Dr Jongeling bestreed de mening, dat de Synode zou kunnen beslissen over de zedingsarbeid op een bepaald zedingssterrein, derhalve vond spr. het amendement van Dr S. onjuist. Spr. had geen bezwaar om aan het besluit toe te voegen: „De uitspraak van de Synode van Amersfoort niet meer voor haar rekening te nemen”.

Prof. Schilder gaf de voorkeur aan de redactie van Dr Schilder, omdat daarin de samenwerking van het verbond van kerken beter uitkomt.

Dr Cnossen zegt, dat de Synode niets kan en mag uitspreken over de arbeid op O-Soemba.

Oud. Laning vond het amendement van Dr Schilder innerlijk tegenstrijdig. Eerst wordt gesproken over het praematuur zijn van de besluiten van Amersfoort, doch daarna volgt dat een oordeel over de arbeid op Soemba t.z.t. dient te worden geveld door de daartoe bevoegde kerkelijke vergadering.

Dr Doornbos vond deze laatste uitspraak vanzelfsprekend, tenzij er achter zit de vraag welke vergadering er toe bevoegd is dit uit te spreken. Dan wordt de uitspraak een bron van twist.

Dr Hettinga vroeg of er nu meer licht is over de stand van zaken op Soemba dan in Amersfoort.

Dr Schilder verdedigde zijn amendement.

Oud. de Vries las daarna een vertaling voor van een brief van de kerk van O-Soemba.

Dr Jongeling beantwoordde in 't kort de sprekers. Hij deelde mede, dat de brs Laning, v. Dijk, Vink een amendement hadden ingediend, waarbij de overweging gelezen wordt:

„dat het recht en de roeping om een beslissing te nemen aangaande het aflopen van de zedingsarbeid op enig zedingssterrein staat aan en rust op de op dat zedingssterrein arbeidende kerk — al naar gelang van de in dezen aangegane stipulaties — de met haar samenwerkende e.g. de haar steunende kerken.”

Dr Vreugdenhil steunde namens de kerk van Zwolle het voorstel van Dr Schilder.

Dr Schilder vond het beter dat de commissie eerst een rapport opstelt over de formele en materiële bezwaren tegen de besluiten van Amersfoort.

Dr Vink vond dit laatste niet nodig.

geschiedenis voor zijn rekening nemen. De lessen beginnen des morgens 8.30 en gaan door tot 12 uur.

Wanneer ge dat leest en u dat even indenkt dan zal het u duidelijk zijn: dat is voor één man te zwaar. Vooral wanneer veel ander werk moet verricht worden en wanneer een mens zich nog behoorlijk praeparenen wil voor zijn lessen. Nog afgezien van de vraag hoe lang de Goossens in leven blijft gespaard en de krachten zal behouden in de tropen, in de bergen van Soemba. Wordt het geen tijd, meer dan tijd, dat de zedende kerk van Zwolle omziet naar een tweede predikant voor de opleiding; wordt het geen tijd, dat die beroepen predikant zich duchtig voorbereidt voor zijn taak? Hier kunnen en mogen de kerken geen risico's nemen.

Hier moet ook gezorgd worden voor een bescheiden en goed ingerichte boekerij. Wanneer de conservator van onze Schoolbibliotheek te Kampen dubbele exemplaren in zijn kasten heeft staan, dat hij ze met bekwaame spoed naar Maoe Maroe zende. Daar is er schreeuwende behoefte aan. Ik geloof ook, dat het Vrouwencomité een taak heeft ten aanzien van Soemba. En als het meent daar geen taak te hebben, dan zullen we naar middelen en wegen moeten zoeken om daar onze broeders van hulp te zijn. Het gaat niet aan, dat we hier in betrekkelijke weelde baden, terwijl daar aan het allernodigste gebrek is. Dit wil toch zeker niemand onder ons?

Is de opleiding tot de dienst des Woords bitter noodzakelijk in ons land, niet minder op Soemba. Hebben we een eigen School in Kampen nodig, niet minder te Maoe Maroe. Met alle onderscheid en verschil zijn die beide scholen in principe aan elkaar volkomen gelijk. Laten er hier professoren zijn, onder wie we mogen tellen doctoren in de theologie, daar is een docentental dat hetzelfde werk mag doen op bescheidener